

KEVÄTKUKKIA

Kirjoittanut Ossi Rajala

On tullut jälleen kevät
ja luonto uuteen eloon puhkeaa.

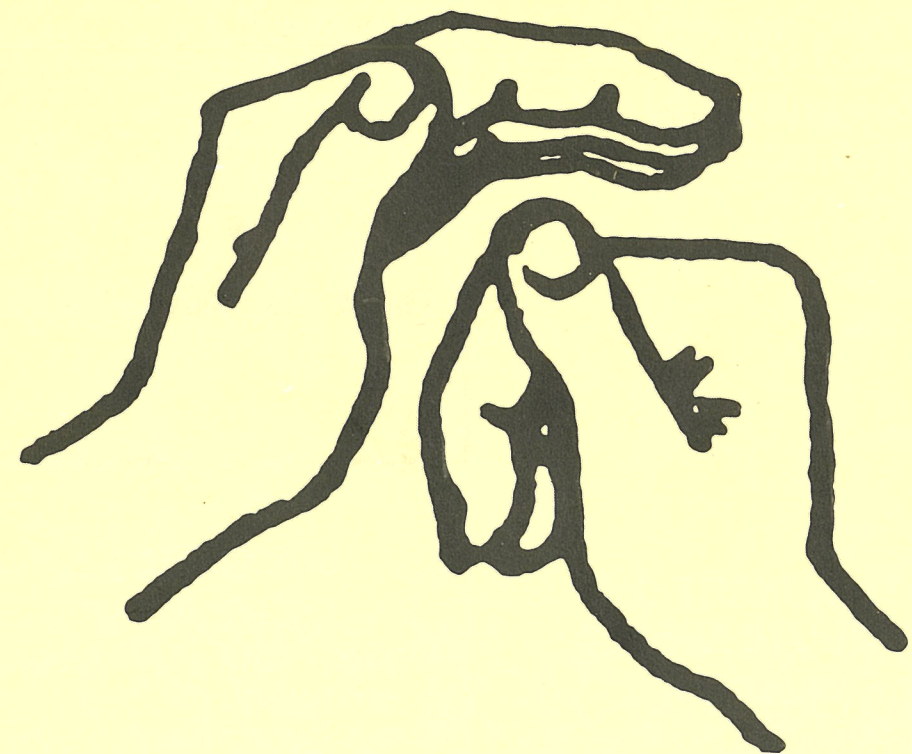
On sinivuokko — valkovuokko,
keväänkukat kauniit
kukkakimppuun keväiseen.

Nyt kevätkukkia kimpuin
jokaiselle ystävälle
haluan ojentaa.
Se muistoihin moniin
vie aikaan nuoruuden.



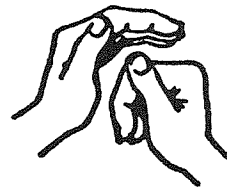
TUNTOSARVI

Suomen Kuurosokeat ry • huhtikuu 4/1989



TUNTOSARVI

Suomen Kuurosokeat ry
huhtikuu N:o 4/1989



Lehti ilmestyy 11 kertaa vuodessa
isokirjoituksella ja
pistekirjoituksella.
15. vuosikerta

JULKAISIJA

Suomen Kuurosokeat ry
Mäkelänkatu 50
00510 Helsinki

Puhelin: 90-77041 (vaihde)
Tekstipuhelin: 90-7704 355
Pankki: KOP Keski-Töölö,
Helsinki 101210-168221

PÄÄTOIMITTAJA

Leena Turunen

TOIMITTAJA

Raili Kupi

TOIMITUS, TILAUKSET JA OSOITTEENMUUTOKSET

Suomen Kuurosokeat ry
Mäkelänkatu 50
00510 Helsinki
Puhelin: 90-7704 343

TILAUSHINTA

Kuurosokeille lehti on maksuton.
Muut: 110 mk 12 kk

PAINOPAikka

Vammalan Kirjapaino Oy
38200 Vammala

SISÄLLYS

Tulkkeja tarvitaan	3
Tulkin työ kiinnostaa	4
Pistekirjastolla 500 lainaajaa ..	6
Kirkaa kiikaroimassa	7
Kun hartioita kivistää	8
Tupruttelija	10
Kerhojen palsta	11
NAK palsta	12
Hyvät tavat	13
Kaarina Muukari puhuu ystävyydestä	14

Takakansi: Kevätkukkia Ossi Rajala

LUKIJAN KIRJOITUKSET

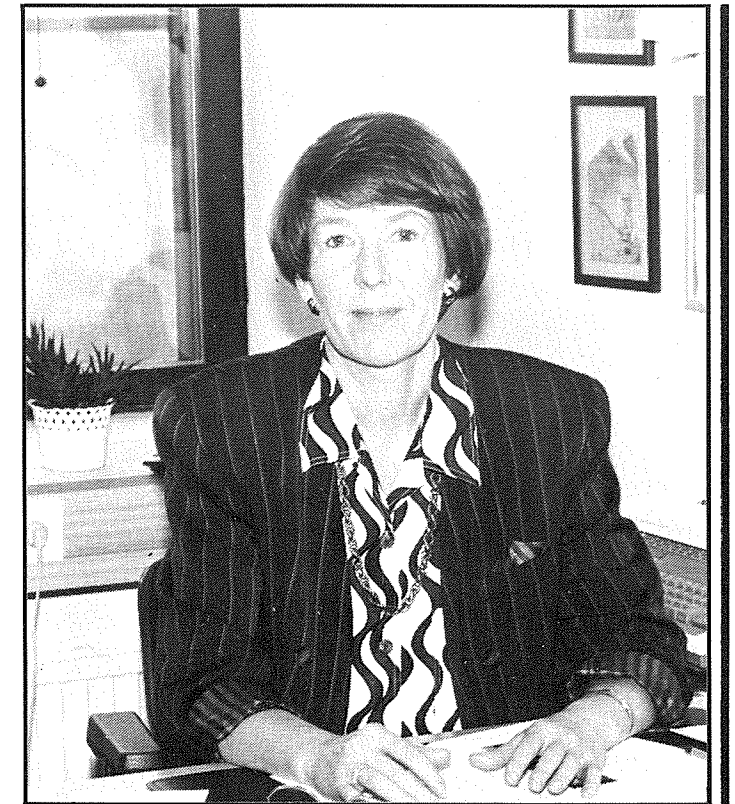
Lähetä kirjoituksesi mukana tiedot:

1. koko nimesi (etunimet ja sukunimi)
2. syntymäaika
3. sosiaaliturvatunnus
4. tarkka osoite
5. pankkiyhteys

**Seuraava lehti ilmestyy
26. 5.**

PÄÄKIRJOITUS

Tulkkeja tarvitaan



Viittomakieltä taitava tulkki voi olla kuurosokean ainoa yhteys muihin ihmisiin.

Tulkin kanssa kuurosokea voi tehdä ostoksia, hoitaa asioitaan erilaisissa virastoissa, ottaa osaa yhdistyselämään ja harrastuksiin.

Tulkkeja on vain aivan liian vähän.

Tulkkikoulutus pitenee kahdesta vuodesta kolmeen vuoteen ja sen jälkeen valmistuu noin 30 uutta tulkkia vuodessa. Ja kun osa heistä lähtee jatkamaan opintojaan muille aloille, määrä on vieläkin pienempi.

Olisi tehtävä jotain.

Kuopion ja Turun lisäksi tulkkikoulutusta muuallekin?

Tulkkien työajat ja palkkiot järkevälle tasolle?

Kunnat pitäisi saada noudattamaan jo tässä vaiheessa vammaispalvelulain säännöstä, jonka mukaan vaikeasti kuulo- ja näkövammaisen on saatava vähintään 240 tuntia tulkkipalveluita vuodessa.

Laki tulee voimaan vasta 1994, mutta sinne on liian pitkä matka.

Kuurosokean aika on nyt.

Leena Turunen

30 uutta tulkkia vuodessa

Tulkin työ kiinnostaa



Heli Lukkarinen tulkkamassa Turun aluekurssilla.

Viittomakielen tulkiksi voi opiskella Kuopiossa ja Turussa. Kaksivuotinen koulutus on lähi-aikoina muuttumassa kolmevuotiseksi ja vuosittain valmistuu noin 30 uutta tulkkia. Enemminkin tulijoita olisi alalle.

— Tulkki toimii lähellä ihmistä. Senvuoksi tähän työhön hakeutuu sellaisia henkilöitä, joille ihmisten kanssa oleminen on tärkeää, sanoo tulkiksi valmistuva Heli Lukkarinen.

Uusi ammatti hämmöittää muutaman kuukauden päässä, jolloin kaksivuotinen tulkkikurssi Turun Kristillisessä kansanopistossa päättyy.

Viittomakieli oli Helille alunperin vain harrastus, josta on tulossa nyt ammatti. Opintojen jälkeen Heli on jälleen valinnan edessä: häntä kiinnostaa opiskelutulkin työ, mutta myös työ kuurosokeiden parissa. Yksi mahdollisuus on jatkaa opiskelua ja erikoistua.

Erikoisen kiinnostunut hän on kulttuuriasioista, kuten teatterista, muotoilusta, museoasioista, ja liikunnasta. Mahdollisuuksia on myös sosiaalialojen erityisopettajan töihin.

Tulkiksi ilman järkisyitä

Tulkkiopiskelijalla on takanaan hyvin suoritettu ylioppilastutkinto ja monilla myös opiskeluvuosia ja työkokemusta. Turun tulkkikurssin keski-ikä on 24—25 vuotta, arvioi Susanna Bussman.

— Hain kurssille ilman mitään järkevää syytä, ilman kuuroja tuttaviani tai sukulaisia, Susanna kertoo.

— Sain tietää tulkkikoulutuksesta luettuani ammatinvalinnan opasta. Turussa opiskelee 16 nuorta, joista 14 on tyttöjä ja kaksi poikaa.

— Ensin on suoritettava K-tason tentti, jotta pääsee sosiaalihallituksen ylläpitämään tulkkiluetteloon ja sitä kautta harjoittelemaan käytännössä tulkin taitoja. Omassa koulussa on myös mahdollisuus harjoitella kuurojen linjan oppilaiden kanssa, Susanna kertoo.

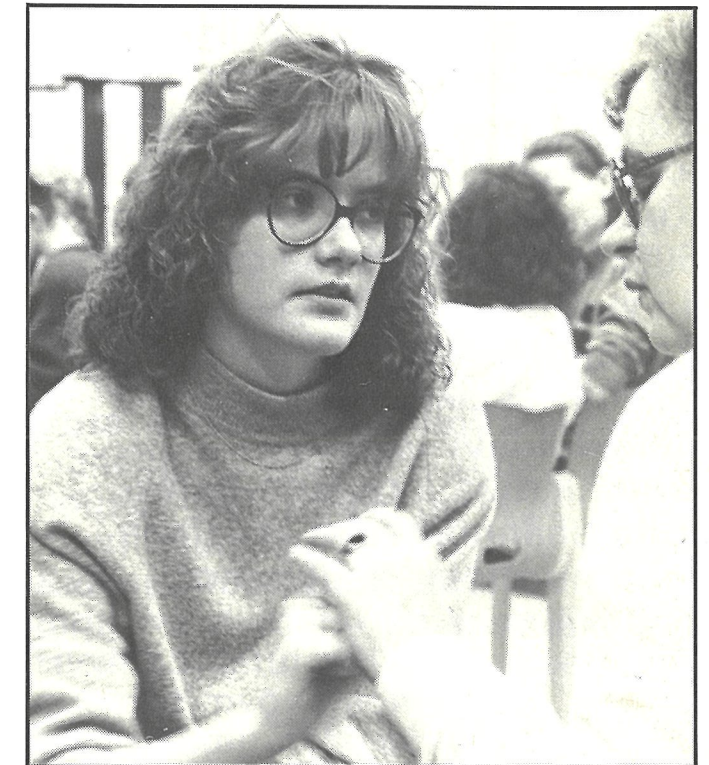
— Minen mielestään tulkkikoulutus on rankkaa ja päivät venyvät pitkiksi. Opiskeluun kuuluu viittomien ja tulkkauksen opiskelua, sekä kuulovammoihin liittyviä asioita, joita hän joutuu tulkitsemaan, Susanna Bussman sanoo.

Opiskelun päätyttyä oppilailla on tulkin sekä viittomakielen opettajan pätevyys.

Poimintoja tulkin ammatti-säännöistä:

- * Tulkki noudattaa ehdotonta vaitiolovelvollisuutta.
- * Tulkki ei ota vastaan tehtäviä, jotka eivät hänelle kuulu.
- * Tulkki valmistuu ajoissa ja huolellisesti tehtävänsä.
- * Tulkki käyttäytyy moitteettomasti.
- * Tulkki kehittää ammattitaitoaan jatkuvasti.

— Pystyykö tulkki olemaan vain tulkki? Tehtävämme on vain pelkkä asioiden tulkinta. Mutta toisaalta — mekin olemme vain ihmisiä, tytöt tunnustavat.



Susanna Bussman tulkkaa kuurosokea Vieno Hyttiselle.

- * Tulkki on uskollinen ammattikuntaansa kohtaan.
- * Tulkki ei hyväksy ala-arvoisia työolosuhteita.
- * Tulkki tekee etukäteen kirjallisen tai suullisen työsopimuksen tilaajan kanssa.
- * Tulkin työaika ei saa olla pidempi kuin 6 tuntia päivässä.
- * Laskutus tapahtuu voimassa olevien säännösten mukaisesti.
- * Jos tulkki toimii ammattisäännösten vastaisesti, valituslautakunta ryhtyy tarpeellisiin toimenpiteisiin.

Pistekirjastolla 500 lainaajaa

Näkövammaisten pistekirjastossa on yli 5000 kirjanimikettä. Valinnanvaraa on runaasti jokaiselle.

Kirjaston käyttäjiä on noin 500, joista viidesosa on alle 15-vuotiaita, kertoo kirjastonhoitaja Raili Ikävalko.

Vanhin asiakas on tällä hetkellä 94-vuotias.

Hän käyttää kirjaston palveluita säännöllisesti ja lainaa jopa nuotteja, Raili sanoo tyytyväisenä.

Kirjaston asiakkaaksi pääsee, kun ilmoittaa nimensä, osoitteensa ja syntymäaikansa kirjastoon. Ilmoituksen voi tehdä puhelimitse tai kirjallisesti.

Suurin osa lainauksista toimitetaan postitse asiakkaille, sillä pistekirjasto palvelee koko maan näkövammaisia. Helsingissä toimii myös kirjojen kuljetuspalvelu. Aina kuukauden ensimmäisenä ja kolmantena torstaina kirjat noudetaan ja samalla tuodaan uudet kirjat. Kirjojen laina-aika on yksi kuukausi ja aikaa voi pyytää tarpeen mukaan lisää.

Romaaneja ja tietokirjoja

Pistekirjaston suurin kirjaryhmä ovat romaanit, joita on yhteensä noin 2 000 nimikettä. Tietokirjoja on 1 460 nimikettä, lasten ja nuorten kirjoja yhteensä 700 nimikettä, luetaan yhdessä -kirjoja 630 nimikettä ja koskettelukirjoja 100 nimikettä.

Lisäksi kirjastossa on tuhansia nuotteja erilaisina vihkoina.

Kirjasto lähettää pyynnöstäsi kirjaluettelot joko pisteillä tai painotekstinä. Näin voit kaikessa rauhassa tehdä valintasi.

Kirjat ovat luetteloituna aihepiirien mukaan.

Luettelosta löytyvät niin uskonnolliset, filosofiset, maantieteelliset kuin luontoa käsittelevät kirjat.

Myös kulttuurin ja urheilun ystäville on runsaasti luettavaa.

Kirjavalikoima kasvaa koko ajan

Näkövammaisten kirjasto julkaisee uutuusluettelot muutaman kerran vuodessa. Uutuuksia on viimeisen puolen vuoden aikana tullut niin runsaasti, että täydellisen luettelon tekeminen lehteen ei ole mahdollista.

Sen vuoksi tuntosarven lukijoille on poimittu vain muutamia esimerkkejä.

Niistäkin pääsee jo valitsemaan.

Mandela, Winnie:

Sydämeni on hänen kanssaan
Inkeri, Kilpinen:
Kulkurin kertomuksia Andeilta
Amazonille

Harjama, Erkki:

Onko huomenna pouta

Kaipainen, Anu:

Kaihoja kukkuvat käet

Christie, Agatha:

He tulivat Bagdadiin

Kauranen, Anja:

Pimeää meidän silmillemme

Remarque, Eric-Maria:

Länsirintamalta ei mitään uutta

Sillanpää, Frans Emil:

Elämä ja aurinko

Nevalainen, Liisa:

Everstin talo

Kysy lisää näkövammaisten kirjastosta.

Kirjaston puhelin: 90-766 188

Osoite: Mäkelänkatu 58—60,
00150 Helsinki

Sisäänkäynti kirjastoon:

Elimäenkatu 29, 2. kerros.



Raili Ikävalko toivottaa kaikki uudet lainaajat tervetulleiksi.

Satu Muhonen

Kirkaa kiikaroimassa

»Surun pyyhit silmistäni pois...
Kuin totta olla kaunis uni vois...
Mä kesken kiireen hellän hymyn
nään... Vain siksi vielä uskon
elämään...»

Asetin kiikarin silmäni eteen
ja katsoin lavalle. Ei voi olla
totta! Kirkahan se siinä.

Hänellä oli yllään mustat
housut, valkoinen t-paita ja
musta nahkatakki.

Kaiken kruunasi olkapäille
ulottuvat tummat hiukset.

Hyvinhoidetut, pitkät hiukset
pukevat myös miehiä.

Hmm, pidin näkemästäni!

Kirka lauloi hitaita ja tunnel-
mallisia kappaleita, iskelmiä
sekä raakaa rokkia.

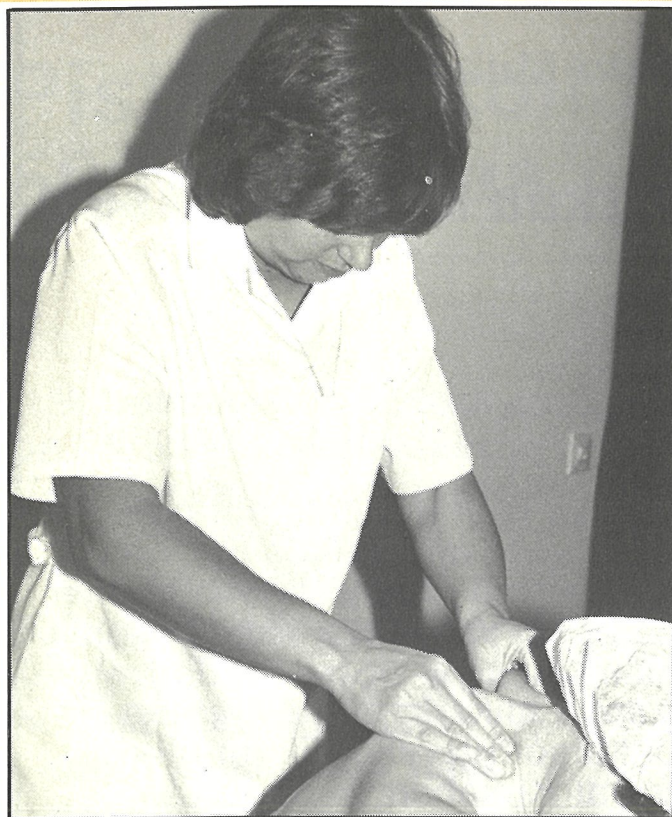
Meno oli kovaa — ainakin
siskollani ja minulla.

Koska lattia oli kalteva, en
viitsinyt ponkaista pystyyn ja
ryhtyä tanssimaan. Sen sijaan
istuin paikallaani ja hytkyin
niin, että koko penkkirivi
tärisi. Harmikseni huomasin,
että suurin osa yleisöstä
istui aloillaan kuin tali-
kynttilät. Mutta se ei omaa
intoani laimentanut.

Ilta oli onnistunut.

Ensimmäistä kertaa älysin ottaa
kiikarin mukaani. Nyt tunsin,
että olin saanut entistä enem-
män irti konsertista.

Mahtavaa!!



Fysikaalinen hoito

Kun hartioita kivistää

Hieronta on ikivanha parannusmenetelmä unettomuuteen, päänsärkyyn ja reumatismiin. Kylässä tai pitäjässä oli oma kuppari tai hieroja. Hän kierteli talosta taloon ja pehmitteli kyläläisten työn kovettamia jäseniä.

Usein hieromataito kulki perintönä sukupolvelta toiselle. Myös kuppauvälineet kulkivat suvuttain. Taito kehittyi työn mukana.

Hieroja »hoiti» asiakkaansa kertaheitolla ja käsittely oli sen mukaista. Hierottava voihki ja kirosi ääneen ja oikein voima-peräisen hoidon jälkeen asiakkaan hartiat olivat mustelmilla. Hoidon päätteeksi siveltiin kipeille lihaksille »linjamenttia» (neste-mäinen lääke) ja otettiin kovat löylyt.

Nykyajan ammattitauti

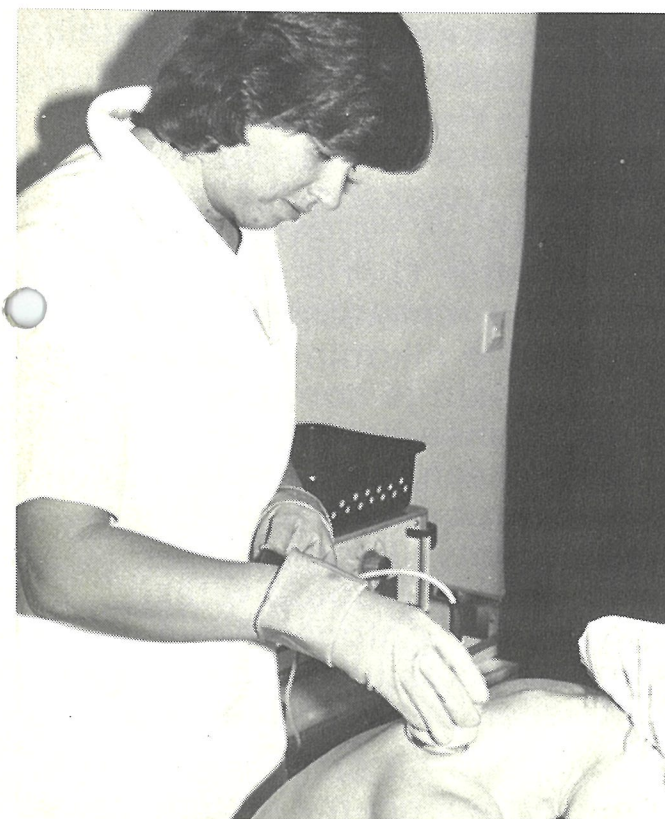
Monet nykyaikaisista ammanteista ovat paikallaan istumista, tietokoneen näppäilyä ja henkistä keskittymistä. Liikkeet ovat yksipuolisia. Aina ei työasentoon muisteta kiinnittää huomiota. Selkä-, hartia- ja niska-lihakset rasittuvat. Seurauksena on hartioiden kivistystä ja päänsärkyä.

Ensihoitona suositellaan yleensä työasennon tarkistamista. Myös nk. taukojumppa 2—3 kertaa työpäivän aikana helpottaa. Vaikeimmissa tapauksissa lääkäri kirjoittaa lähetteen fysikaaliseen hoitoon.

Rasittuneiden hartialihasten fysikaaliseen hoitoon kuuluu yleensä syvälämpöhoito sekä käsin hieronta. Hoitosarja käsittää 10—15 hoitokertaa. Hoitokerta maksaa noin 100—150 markkaa, josta sairausvakuutus korvaa vajaan puolet.

Mitä on ultra-äänihoito?

Ultra-ääntä käytetään lääketieteessä sekä taudin määrittelyssä että hoidossa. Sähkön avulla tuotetaan lyhyitä ääniaaltoja, jotka johdetaan elektrodin avulla ihmisen kudokseen. Äänivärähtelyt saavat aikaan kudoksessa lämpöä. Lämmön vaikutuksesta kudoksen venyvyys lisääntyy sekä verenkierto ja aineenvaihdunta vilkastuvat. Lihasjännitys laukeaa ja samalla myös kivut lieventyvät. Hoitolaitteessa äänivärähtelyä aiheuttava kide on metallisen äänipään sisällä. Väliaineena äänipään ja ihon välillä käytetään parafiinia.



Kuntohoitaja Lea Ohtonen antamassa ultra-äänihoitoa.

Toimittaja hierojan käsittelyssä

— Hartianseudun ja niskan rasittuminen sekä päänsärky ovat toimittajan ammattitauteja. Hoidoksi työterveyslääkäri suosittelee hierontaa ja syvä-lämpöhoitoa 15 hoitokerran sarjana.

Varasin ajan Sokeain hieroma- ja fysikaaliseen hoitolaitokseen Helsingin Mäkelänkadulle. Laitos on yksi viidestä Helsingissä toimivasta Näkö-vammaiset hierojat ja kuntohoitajat ry:n hoitolaitoksesta. Laitoksessa on viidellä hoitajalla vastaan-ottotilat.

Ajallani minut ohjattiin vastaanotto-huoneeseen. Riisuuduin yläosattomaan ja pistin päähäni myssyn hiusten suojaksi.

Aluksi sain ultra-äänihoitoa, joka kesti noin kymmenen minuuttia. Kuntohoitaja liikutteli metallista äänipäätä niska-lihaksillani. Varsinaista lämmöntunnetta en kokenut, mutta olo oli mukavan rentoutunut.

Hierontakäsittely kesti noin puoli tuntia. Nykyaikainen hieronta on hellävaraista. Sillä ei ole tarkoitus aiheuttaa kipua aristavissakaan kohdissa. Käsittely on asiakkaan sietokyvyn mukaista. Hoitokertoja on aluksi kaksi, myöhemmin kolme viikossa. Hoidon jälkeen olo tuntui uniselta ja rentoutuneelta.

Kutsumus-ammatti

Kuntohoitajia valmistuu muiden muassa Näkövammaisten ammattikoulusta. Hierojan koulutus kestää puolitoista vuotta. Kuntohoitajan pätevyys saavutetaan kolmen vuoden opiskelulla.

Kuntohoitaja Lea Ohtonen valmistui ammattiinsa 8 vuotta sitten.

— Olin kiinnostunut hoitoaloista ja halusin tehdä työtä käsilläni, Lea kertoo.

— Vaikka työ tuntuu joskus rasittavalta, en ole koskaan harkinnut ammatin vaihtamista, hän toteaa.

Päivittäin hoitoja on 4—10 riippuen hoitojen pituudesta.

— Tämä on myös henkistä työtä. Siirrän käsieni kautta myös psyykkistä suorituskyyäni hoidettavaan, Lea kertoo.

— Hoitojen välillä pidän noin varttitunnin tauon levätäkseni. Samalla »irrottaudun» edellisestä hoitotapahtumasta ja kokoan energiaa seuraavaa asiakasta varten.

Kuka hoitaa hierojaa?

Tässä työssä rasittuvat eniten selkä ja sorminivelet, Lea toteaa. — Myös hartiat väsyvät jännittämisestä.

Hierojan on pakko huolehtia myös omasta kunnostaan. Lea on ratkaissut asian yhteistyösopimuksella toisen kuntohoitajan kanssa.

— He hierovat vuoroviikoin toistensa rasittuneet hartiat. Näin pysyy työkuunto hyvänä ja kiinnostus työhön säilyy.

— RK

Tupruttelija

Olette piintynyt tupakoitsija. Ette huomaakaan, kun jo taas sytytätte uuden.

Tapa on niin juurtunut, että tuskin muistatte edes lupaa kysyä. Teillä on veitikkamainen tapa tupruttaa savua vieressänne istuvan silmiin.

Tupakansavu ei teitä häiritse, miksipä siis muitakaan. Polttakaa vaan rauhassa, muistakaa siirtää aina käryävä tuhkakuppi edestänne tupakoitsemattoman ystävänne nenän alle. Älkää kallistako korvaanne niille muutamille heikoille äänille, jotka vaativat tupakoinnin lopettamista kokoussalissa. Enemmistön ääni voittaa, enemmistö tupakoi! Naurakaa niille, jotka ovat epätoivoissaan liimanneet työhuoneensa seinälle lapun TUPAKOINTI EHDOTTOMASTI KIELLETTY.

Teidän ei kai tarvitse välittää siitä, kun tupakannälkä iskee. Älkää turhaan tuulettako vaatteitanne. Olette niin valloittava tunkkaantuneessa hajussanne nikotiinin keltaamin hampain ja sormenpäin. Kuka tahansa ilahtuu teitä katsellessaan, ja jos koirat ja kissat rupeavatkin aivastelemaan lähettyvillänne, älkää millään muotoa vetäkö siitä mitään johtopäätöksiä vaan luottakaa lujasti henkilökohtaiseen sulokkuuteenne.

Seppälä Virkkunen:
käytös- ja tapatieto

KERHOJEN PALSTA

Turun kerho

Kelluvat kyljykset

**liris, kerhomme emäntä,
kutsui minut eräänä päivänä
kotiinsa lounaalle.**

Otin liriksen kutsun ilomielin vastaan.

**Olin liriksen luona hyvissä
ajoin ennen h-hetkeä.**

**Kun istuuduimme pöytään,
mykistyin. liris oli
kattanut pöydän kauniisti.**

**Tarjolla oli kyljyksiä,
perunoita ja vihanneksia.
Jälkiruokana oli manna-
puuroa marjakeiton kera.**

**... liris oli tehnyt kaiken
itse!**

**Onneksi olin paastonnut
aamupäivän, sillä ruoka**

li todella herkullista.

Viikon kuluttua halusin yllättää avomieheni Timpan mehevillä kyljyksillä. Olin saanut lirikseltä muutamia vinkkejä. Olin varma, että Timppa olisi mennyttä miestä.

Sanotaanhan, että tie miehen sydämeen vie vatsan kautta. Päätin olla hyvin huolellinen, jotta kaikki menisi nappiin.

Paistoin kyljykset ja laitoin ne uunivuokaan.

Lisäsin vuokaan vettä.

Sitä tuli vähän reilusti, mutta se ei haitannut.

Eivätpähän kyljykset ainakaan kuivuisi uunissa.

Vesi kielellä odotin Timppaa kotiin syömään.

Kun Timppa vihdoinkin tuli, julistin: »Olen valmistanut tänään tosi hyviä kyljyksiä.

Syön vaikka uunikintaani, jos ne eivät maistu.»

Katselin jännittyneenä Timpan syömistä ja kysyin:

— No, miltä maistuu?

— Ihan hyvältä, Timppa vastasi. Myhäilin tyytyväisenä ja onnitelin itseäni hyvästä suorituksesta.

Maistoin omaa kyljyistäni ja parkaisin:

— Eihän tämä maistu milteään! Katsoin uunivuokaan.

Kyljykset kelluivat iloisesti liemessään. Lientä oli niin paljon, että se oli huuhtonut kaikki mausteet kyljyksistä.

— Jaa-a, pitäisiköhän pistellä poskeen ne uunikintaat, kuten lupasin.

Tapasin liriksen seuraavan kerran kerhossa.

Kerroin hänelle kelluvista kyljyksistäni.

liris nauraa kihersi ja paljasti salaisen reseptinsä...

— Kyllä äitee tietää!

**Turun kerho lähettää lämpimät
terveiset kaikille kerhoille!**

NAK:N PALSTA

Tuula Hartikainen

Ravintosi olkoon lääkkeesi...

— **Senssikurssitko?**
— **No, olihan siellä Vaasan aluekurssilla jos jonkinlaista vipinää, mutta pidetään »kujeilut» omina pikkusalaisuuksinamme. Kurssin pääaiheena oli terveellisen ravinnon ja liikunnan merkitys. Toisesta aiheesta, Johanna Bromanin selvänäkemisestä kirjoitin edellisessä tuntosarven numerossa.**

Kurssi aloitettiin reippaalla lenkillä; kuka kävellen, kuka hölkäten. Itse lähdin Johanna Bromanin kanssa läheiselle pururadalle. Puhuimme ihmisen hengityksestä. Koska opiskelen NAK:ssa hierojalinjalla, on ihmisen fysiologia alkanut kiinnostaa minua entistä enemmän.

Syö ja kuluta

Luennoitsija Simo Nikula on aikamoinen tehopakkaus. Hän harrastaa säännöllisesti liikuntaa ja syö kasviksia.

Simo kertoi esitelmässään ihmisen ravinnonkulutuksesta — Yhden rasvakilon (7 000 Kcal) kuluttamiseksi on:
— käveltävä 150 kilometriä
— hiihdettävä 90 km
— juostava 84 km
— pilkottava puita 15 tuntia

Yksi grape-hedelmä sisältää 25 kilokaloria (Kcal) ja banaani 90 Kcal. Litrassa kevytmaitoa on 80 ja limsapullollisessa 120 kilokaloria. Voileipä sisältää 100 kilokaloria, pullanpala 150 ja leivos peräti 500 kilokaloria.

Kolme tärkeintä

Terveiden kolme ratkaisevaa tekijää ovat:

- hyvät ihmissuhteet
- oikea ravinto
- riittävä liikunta

Hippokrates, lääketieteen isä (n. 460—377 eKr) on todennut:
— Ravintosi olkoon lääkkeesi, lääkkeesi olkoon ravintosi. Hän opetti, että terveys on ihmisessä vallitseva harmonia. Sairaus on puuttuvaa sopeutumiskykyä — toiminnallinen häiriö.

Oikeaan ravintoon kuuluvat myös oikeat syömätottumukset.

- Syö kunnon aamiainen
- Pureskele ruoka kunnolla
- Syö päivän viimeinen ateria neljä tuntia ennen nukkumaanmenoa
- Vältä turhaa sokerin ja suolan käyttöä
- Syö silloin tällöin oikein epäterveellisesti
- **TEE ATERIASTA PERHEEN YHTEINEN JUHLAHETKI.**

Hyvät tavat

Hississä

Henkilöhissien tullessa yleiseen käyttöön 1800- ja 1900-luvun vaihteessa, syntyi uusi käyttäytymistä koskeva ongelma. Ei oltu yksimielisiä siitä, onko hissi sisä- vai ulkotila.

Ongelma koski erityisesti kahta seikkaa:

- **voiko mies tulla yksinäisen vieraan naisen kanssa samaan hissiin**
- **onko miehen otettava hattu päästään naisen ollessa yhtä aikaa hississä.**

Vielä muutamia vuosikymmeniä sitten meilläkin kohtelias mies antoi naisen ajaa yksinään hissillä. Tai ainakin hänen oli pyydettävä naiselta lupa saada tulla hissiin samaan aikaan. Nykyään hissin oven avaamisen ja nappuloiden painamisen katsotaan riittävän miehen naiselle osoittamaksi kohteliaisuudeksi.

Hatutta vai ilman

Hatun riisumisesta on meillä päässyt voitolle se käsitys, että miehen kuuluu ottaa hattu päästään naisen ollessa samassa hississä. Monen mielestä olisi kyllä kätevämpää pitää se päässä. Eri maiden käytäntö vaihtelee tässä jonkin verran.

Molemmin käsin

Yhdysvalloissa sääntö oli ennen ehdoton: miesten oli aina otettava hattu päästään hississä naisen kanssa kuljettaessa. Tämä tapa onkin peräisin Yhdysvalloista.

Kerrotaan tavan saaneen alkunsa hissien yleistyessä. Sillä haluttiin varmistaa naisen turvallisuus, estää ampumaseiden käyttö ja välttää käsikähmät ja asiattomat huomionosoitukset. Määrättiin että miesten oli **molemmin käsin** pidettävä hattua käsissään, jos hississä oli yksikin nainen.

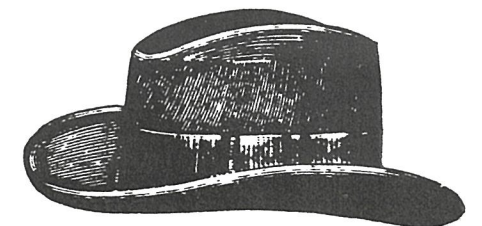
Nykyisin mies voi hississä olla hattu päässään myös Yhdysvalloissa.

Mitä isot edellä...

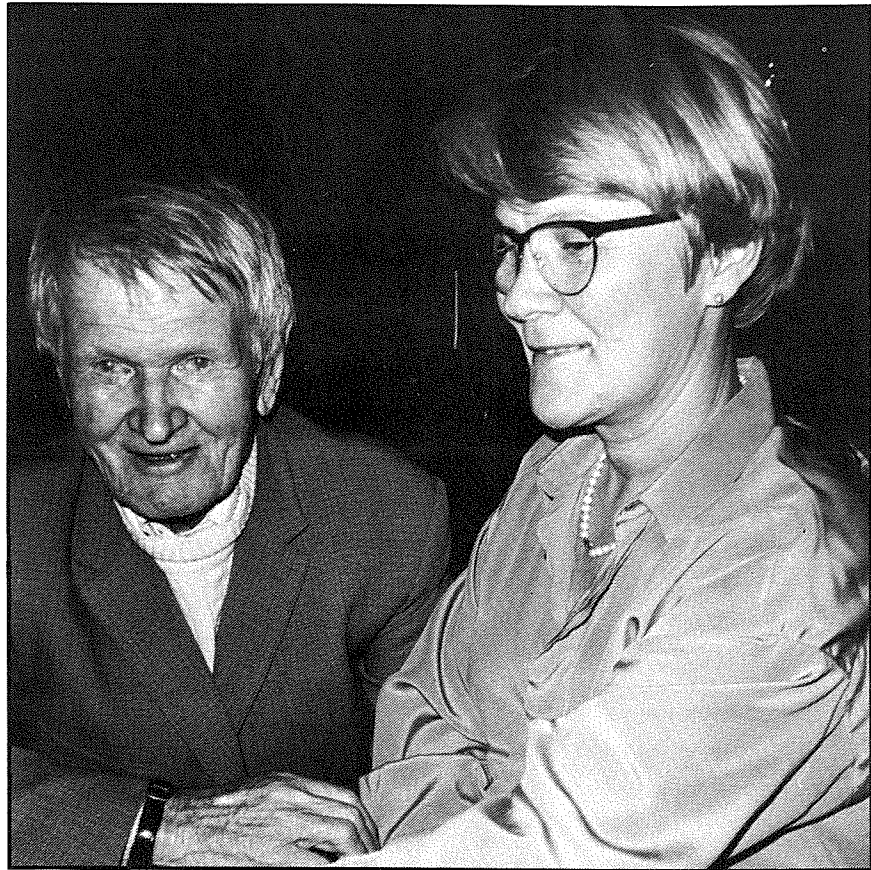
Vanhempien tulee opettaa lapsille oikea hissin käyttö. Siihen kuuluu myös ohjeet, mitä on tehtävä, jos hissi menee epäkuntoon.

Hisseissä olevia, lapsia koskevia ohjeita tulee noudattaa.

Lähde: Seppälä, Virkkunen: Käytös- ja tapatieto



Kaarina Muukari puhuu ystävydestä



Kaarina ja kuurosokea Antti tapasivat Kuopion vuosikokouksessa...

»Hyvä ystävä jakaa surun ja kaksinkertaistaa ilon», sanoo Helsingin aluesihteerimme **Kaarina Muukari**. Ystäviä voi olla paljon tai vähän, silti he antavat ilonaiheita yhtä paljon. Kaarinalla on läheisiä ystäviä vain muutama, mutta he ovat tosi ystäviä. Kaarina lainaa runoilija Eino Leinoa ja kuvailee omaa ystäväjoukkoaan näin: »Kaks on mulla ystävää ja ne hyvää — en toivo mä enempää».

Kaarinalta kyselin hänen ajatuksiaan ystävydestä.

Väitetään, että ystävyssuhteet pitää solmia nuorina. Pitääkö väite sinun mielestäsi paikkansa?

— Kyllä aikuisiässä ja vanhanakin voi ystäväystyä. Nuorena ihminen on aktiivinen ja ystäväystyy nopeasti. Vanhempana ihminen ei aina halua ympärilleen muita ihmisiä, vaan kaipaa omaa rauhaa.

Voivatko nainen ja mies olla ystäviä?

— Olen itse kokenut, että voi. Ystäväystyin työtoverini kanssa ja oma perheeni puhuukin »Kaarinan poikaystävästä». Yhteiset työt ja yhteiset harrastukset vain yhdistivät.

Miten ystävyttä voi osoittaa keskellä arkipäivää?

— Ystävän kannustus ilahduttaa ja rohkaisee. Jos ystävä menestyy jossakin asiassa, silloin on yhteisen ilon aika. Hyvä ystävä iloitsee toisen menestyksestä, ei kadehdi vaan kannustaa **eenpäin**.

Tuleeko ensi tapaamisen perusteella ystäväksi?

— Ensi tapaaminen voi olla ystävyden alku, mutta en heti sano tuttavaa ystäväksi. Mielestäni ystävyteen kasvetaan vähitellen.

Millaiset asiat voivat saada kaksi ihmistä ystäväystymään?

— Silloin kun meissä on jotain samanlaista. Samanlainen huumorintaju on mielestäni tärkeä asia. Yhteiset elämäkokemukset ja yhteiset harrastukset lähentävät ihmisiä toisiinsa.

Voivatko ystävät olla eri ikäisiä, voivatko nuori ja vanha olla hyviä ystäviä?

— Voivat. Läheinen tunne ei ole iästä kiinni. Olen itse ystäväystynyt entisessä työssäni ja tämä työtoveri on pysynyt ystävänä. Hän on minua vuosia nuorempi.

Mitkä asiat voisivat lopettaa ystävyden?

— Ystävyys loppuu jos luottamus loppuu. Ystävä ei valehtelee eikä petä kaveria.

Ystävien kesken ei aurinko paista aina. Voiko ystävälle suuttua? Onko riita ystävyden loppu?

— Kyllä ystävälle voi suuttua. Se on samanlaista, kun äiti suuttuu lapselle tai vaimo miehelle tai päinvastoin. Ikävä asia käsitellä ja ohitetaan. Vanhoja riitoja ei silloin enää kaiveta esille uudestaan. Minusta tuntuu että vain ystävän kanssa voi riidellä, ei jonkun vieraan kanssa. Näin rehellinen suuttuminen osoittaaakin, että Sinä olet minun ystäväni. Olen kyllä itsekkin suuttunut ystävälle, mutta aina on ollut myös jokin syy. Jos ystävä lupaa tulla syömään ja ei sitten tulekaan, silloin saatan suuttua.



...ja puhuttavaa oli paljon.